

2n Aplec d'Agricultura Urbana Barcelona 6 de juny de 2015

Conclusions

L'Aplec 2015 es va celebrar el dissabte 6 de juny sota el lema "L'Agricultura urbana, un espai de transformació social". Es van realitzar principalment dues activitats participatives per reflexionar des de diferents punts de vista sobre com l'agricultura urbana pot ser una eina o una oportunitat de millora social de les ciutats.

Aquest document és un resum que mostra un recull de les idees més interessants que van sortir a les diferents dinàmiques. És impossible que un document pugui transmetre també la calidesa i l'entusiasme que es va experimentar durant l'aplec, però és un fruit important d'un projecte que intenta fer xarxa i interconnectar realitats i col·lectius que sovint no tenen oportunitat de trobar-se.

Com gestionem les relacions i els conflictes entre les persones dels projectes d'hort?

Cal acordar i fer explícita la finalitat i el sentit últim del projecte per a que sigui compartida entre tots els participants i permeti marcar uns objectius i unes regles mínimes clares i assumides pels participants del projecte. També s'han de definir uns mecanismes clars per a la presa de decisions, ja sigui de tipus assembleari, per comissions o qualsevol altra.

A les reunions i assembles dels participants en els projectes és important començar per compartir com estem i com ens sentim. Caldria que a l'ordre del dia hi hagués sempre un primer punt on poder expressar l'estat anímic i emocional dels participants. Hi ha d'haver una comunicació clara i efectiva i crear l'hàbit de parlar-nos i dir-nos també les coses positives, no només els problemes o els errors.

En general hi ha poca cultura de la mediació i la resolució de conflictes i seria útil preveure formació en aquest àmbit. Cal però motivació i implicació dels participants per superar conflictes, prenent consciència que la diversitat és un valor positiu i que les diferències en el treball col·lectiu són normals.

Alguns temes que poden causar problemes són el repartiment de l'aigua, el repartiment de la feina i horari de treball, el repartiment de la collita, les dinàmiques individuals que s'estableixen i un sentit de la propietat sobre el projecte o el tros que li toca cultivar a cadascú. No respectar les regles o diferències de criteri i interpretació de com s'ha de fer la feina també és una font de conflictes.

Com ajuda l'agricultura urbana al consum responsable?

Els horts urbans tenen una influència de sensibilització i pedagògica sobre el consum responsable. Fomenten i valoren els productes de Km0 i poden ajudar a socialitzar el consum responsable, també des del punt de vista de les condicions laborals més justes.

Els projectes d'agricultura urbana també poden facilitar canals de distribució més directes, i coneixement real dels productors.

A les etiquetes dels productes, s'hauria de poder saber d'on vénen i quin és el cost d'aquells que vénen de lluny.

És molt important conèixer quins són els productes de temporada i quin és valor dels productes i fomentar un canvi en els hàbits de consum.

Què hauríem de fer junts a la xarxa d'agricultura urbana?

S'hauria de crear una estructura federativa des de l'autonomia de cada entitat. La persona o equip que lideri (o coordini) la xarxa hauria d'estar en nòmina. Hi hauria d'haver un grup de tècnics que prestessin assessorament i formació. Caldria un pressupost públic i privat.

S'haurien de decidir criteris ètics de la xarxa, i facilitar normes bàsiques als projectes.

Facilitar les matèries primeres bàsiques per als projectes. Compartir recursos: eines i maquinària, banc de llavors.

S'hauria d'identificar experiències, revisar dades i fer una plataforma virtual a través d'un web col·laboratiu. Seria interessant connectar-se amb altres xarxes d'agricultura. Caldria fer una identificació d'experiències i diagnosi de les necessitats. Es podrien crear àrees de treball per especialitats, per exemple, aigua, temes tècnics, burocràcia, canals d'assessorament.

Fer accions de promoció conjuntes: una fira de mostra d'experiències, accions de comunicació, fer màrqueting i xarxes socials.

Quines són les claus per a la dinamització i el compromís als horts?

Pensar el projecte d'hort a partir de les necessitats de les persones o col·lectius implicats mitjançant un disseny participatiu. L'hort ha de ser un espai de trobada on establir vincles positius entre les persones i obert a l'exterior, sense barreres a la participació.

Cal que hi hagi unes normes de funcionament bàsiques clares i explícites i que s'assignin les responsabilitats.

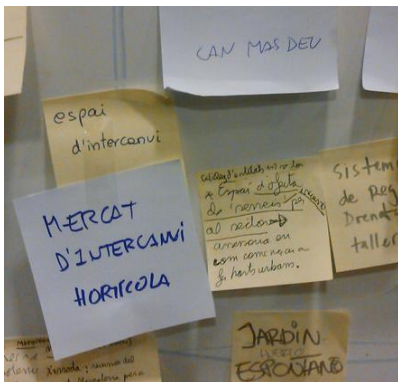
La gestió de l'hort ha d'estar en mans de les entitats (gestió cívica) i s'han de resoldre a temps els conflictes que vagin sorgint.

Cal fer avaluació dels resultats del projecte amb la participació dels usuaris. El lideratge del projecte ha de ser compartit, no ha de recaure en una o poques persones. Aquest lideratge compartit ha de portar a l'apoderament del projecte per part dels usuaris.

S'ha de fomentar el sentiment de grup i de pertinença al projecte, compartir coneixements, crear espais i moments de trobada entre tots els participants. És important fer un retorn positiu als participants, no com fem sovint que només critiquem les coses dolentes. Cal promoure activitats paral·leles a l'hort, àpats col·lectius, festes o trobades artístiques, etc.

Quines són les regles bàsiques per fer funcionar un hort col·lectiu?

És clau una organització horitzontal però amb un repartiment clar de tasques i responsabilitats, i una previsió dels procediments per afrontar els conflictes.

Una planificació inicial que identifiqui clarament quins són els objectius del projecte, quina és la filosofia o els principis sobre els quals es vol basar i a partir d'aquí fer una bona planificació dels espais i el model productiu en funció de quin serà el destí de la producció, si hi haurà venda, etc.

Transparència en la presa de decisions i la gestió econòmica del projecte. Compartir coneixement entre els usuaris i amb altres projectes, crear xarxa.

Cuidar els vincles emocionals fomentant la comunicació, la il·lusió pel projecte, preveure activitats de lleure compartides. Tenir en compte la relació amb l'entorn, les visites, l'ús de l'espai, com obrir el projecte a la implicació dels veïns i els nens.

El projecte ha de ser dinàmic en el temps, obert a altres entitats i que pugui haver-hi canvis.

L'aigua és un recurs molt important, cal preveure com es farà la gestió.

Com l'hort pot afavorir la transformació social?

Un element central per a què un projecte d'agricultura urbana sigui socialment transformador és que hi hagi una gestió col·lectiva i un apoderament del projecte per part dels usuaris. En la mesura que això sigui així els horts esdevenen espais on es creen relacions i connexions improbables entre les persones que hi

participen. Quan els projectes es gestionen poc o molt de forma col·lectiva es promouen valors com: solidaritat, respecte i sostenibilitat.

Els horts poden **ser** un espai de socialització i pedagogia on fomentar la participació, apoderar les persones, repensar els cicles vitals, augmentar la consciència ecològica.

Participar en un projecte d'agricultura urbana té també efectes beneficiosos i terapèutics per a les persones: millora la salut, la tranquil·litat, la seguretat i la llibertat.

Idees i conclusions la taula rodona col·laborativa (fish bowl): l'impacte social de l'agricultura urbana

Es reflexiona sobre l'impacte social de l'agricultura urbana des de diferents punts de vista. Des del punt de vista urbanístic es valora el verd urbà en general com una necessitat de qualsevol ciutat a partir d'una certa dimensió de disposar d'espais naturals i de contacte amb la natura, el primer cas històric van ser els jardins de Babilònia.

Des del punt de vista pedagògic es subratlla la importància de l'hort a les escoles com a instrument per a un aprenentatge més experimental i vivencial i el gran èxit i difusió que ha tingut en nombrosos centres escolars. També cal tenir en compte la importància que té com a transmissor de valors i influència en les famílies. Per exemple hi ha escoles que juntament amb l'hort han promociat els menjadors escolars ecològics o cooperatives de consum ecològic entre els pares i mares.

Des d'un punt de vista d'impacte social, aquest és interessant en la mesura que es realitzen projectes de gestió col·lectiva que impliquin apoderament per part dels usuaris, canvi de paradigma social i representin un pas cap a la sobirania alimentària. Es valora la necessitat de definir què significa el terme col·lectiu en contraposició a individual, quantes persones han de formar part d'un projecte per considerar-lo col·lectiu. En aquest sentit cal tenir en compte fins a quin punt un projecte és obert a la participació de qualsevol que vulgui afegir-se o bé és un projecte molt tancat, independentment que sigui de gestió pública, privada o col·lectiva.

Amb el suport de:

